

DOMSTOLENS DOM (Syvende Afdeling)

3. april 2008*

I sag C-187/07,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Rechtbank Zutphen (Nederlandene) ved afgørelse af 19. februar 2007, indgået til Domstolen den 3. april 2007, i straffesagen mod:

Dirk Endendijk,

har

DOMSTOLEN (Syvende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, U. Löhmus, og dommerne P. Lindh og A. Arabadjiev (refererende dommer),

generaladvokat: Y. Bot

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 9. januar 2008,

* Processprog: nederlandsk.

efter at der er afgivet indlæg af:

- M. Dirk Endendijk ved advocaat J.T.A.M. Mierlo
- den nederlandske regering ved C. Wissels og D.J.M. de Grave, som befuldmægtigede
- den belgiske regering ved A. Hubert, som befuldmægtiget
- den græske regering ved V. Kontolaimos og S.. Charitaki, som befuldmægtigede
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved F. Erlbacher og M. van Heezik, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- ¹ Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af udtrykket »at binde« i Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve (EFT L 340, s. 28), som ændret ved Kommissionens beslutning 97/182/EF af 24. februar 1997 (EFT L 76, s. 30, herefter »direktiv 91/629, med senere ændringer«).

- 2 Anmodningen er blevet forelagt under en straffesag mod Dirk Endendijk, der er tiltalt for i oktober 2005 at have holdt kalve, der var bundet under forhold, som ikke er i overensstemmelse med punkt 8, første punktum, i bilaget til direktiv 91/629, med senere ændringer.

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

- 3 Artikel 3, stk. 1, i direktiv 91/629 bestemmer, at kalvene skal anbringes enten flokvis, i enkeltbokse eller »bundet i båse«. Denne bestemmelse finder anvendelse på nyopførte eller ombyggede bedrifter fra den 1. januar 1994.
- 4 Rådets direktiv 97/2/EF af 20. januar 1997 om ændring af direktiv 91/629 (EFT L 25, s. 24) har ikke formelt ændret denne bestemmelse, men indsatte et nyt stk. 3 i artikel 3 i direktiv 91/629, med følgende ordlyd:

»Fra den 1. januar 1998 gælder følgende bestemmelser for alle nyopførte eller ombyggede bedrifter og for alle bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato:

- a) Kalve må ikke holdes i enkeltbokse efter otteugersalderen, medmindre en dyrlæge har attesteret, at deres helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet. [...]

[...]«

- 5 Bilaget til direktiv 91/629 indeholdt i den oprindelige udgave et punkt 8, der var affattet således:

»Hvis der anvendes bidsler, må disse ikke skade kalvene, og de skal kontrolleres jævnligt og om nødvendigt reguleres for at sidde bekvemt. Hvert bindsel skal være så langt, at kalvene kan bevæge sig i overensstemmelse med [punkt] 7 [dvs. lægge sig, hvile, rejse sig og holde sig selv rene uden besvær og se andre kalve]. De skal være udformet således, at enhver risiko for, at kalvene kan blive kvalt eller komme til skade, så vidt muligt undgås.«

- 6 Femte betragtning til beslutning 97/182 har følgende ordlyd:

»[B]inding af kalve volder problemer; af den grund bør enkeltvist opstaldede kalve ikke bindes, og kalve opstaldet i grupper bør kun bindes i en kort periode på det tidspunkt, hvor de mælkefodres.«

- 7 Beslutning 97/182 ændrede bilaget til direktiv 91/629, hvorved punkt 8 blev erstattet med følgende ordlyd:

»Kalve må ikke bindes, undtagen flokvis opstaldede kalve, som kan bindes i perioder på højst en time på det tidspunkt, hvor de fodres med mælk eller mælkeerstatning.

Hvis der benyttes bindsler, må disse ikke forårsage kalvene skade, og de skal regelmæssigt kontrolleres og om fornødent tilpasses for at sikre, at de sidder bekvemt. Bindslet skal være således udformet, at risiko for kvælning eller skade undgås, og således at kalven kan bevæge sig i overensstemmelse med punkt 7 [dvs. lægge sig, hvile, rejse sig og holde sig selv ren uden besvær].«

De nationale bestemmelser

- 8 Kalvebekendtgørelsen (Kalverenbesluit, *Staatsblad* 1994, nr. 576) indeholder ikke nogen definition af udtrykket »at binde«. Bekendtgørelsens artikel 3, stk. 2, bestemmer:

»Enkeltvist opstaldede kalve og kalve, som er mere end otte uger gamle, der er beregnet til at blive kødkvæg, må ikke bindes.«

- 9 Det præciseres i denne forbindelse i motiverne til bekendtgørelsen, at forbuddet mod at binde enkeltvist opstaldede kalve gælder »alle kategorier af kalve«.

- 10 Ved bekendtgørelse af 22. september 1997 (*Staatsblad* 1997, nr. 478), der trådte i kraft den 31. december 1997, blev kalvebekendtgørelsen ændret for at tage hensyn til de ændringer, der blev indført ved beslutning 97/182. Beslutningens artikel 2, stk. 1, har nu følgende ordlyd:

»Kalve må kun holdes under forhold, som er i overensstemmelse med punkt 8, første punktum, i bilaget [til direktiv 91/629, med senere ændringer].«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 11 Dirk Endendijk, nederlandsk opdrætter, blev tiltalt for i oktober 2005 at have holdt 25 kalve, der var bundet i bokse i strid med punkt 8, første punktum, i bilaget til direktiv 91/629 med senere ændringer.

- 12 Dirk Endendijk har for den forelæggende ret gjort gældende, at kalvene — som var opstaldet enkeltvis i bokse, der havde et mål på 2,50 m x 1,20 m og overdækket — var bundet omkring halsen med et ca. 3 m langt reb, og at de derfor ikke kunne anses for at være bundet som omhandlet i punkt 8, første punktum, i bilaget til direktiv 91/629, med senere ændringer.

- 13 Under disse omstændigheder har Rechtbank Zutphen besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Hvorledes skal begrebet »at binde« i den forstand, hvori det er anvendt i direktiv 91/629 [med senere ændringer], fortolkes?

 - 2) Har rebets materiale og længde samt formålet med bindingen herved nogen betydning?«

Om de præjudicielle spørgsmål

- 14 Henset til den tætte forbindelse mellem de to spørgsmål, som den forelæggende ret har stillet, skal de besvares samlet.
- 15 Det bemærkes indledningsvis, at der med henblik på fastlæggelsen af betydningen af udtrykket »at binde« — i mangel af en definition af udtrykket i direktiv 91/629, med senere ændringer — skal henvises til den sædvanlige og almindeligt anerkendte betydning af udtrykket (dom af 27.1.1988, sag 349/85, Danmark mod Kommissionen, Sml. s. 169, præmis 9, og af 27.1.2000, sag C-164/98 P, DIR International Film m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 447, præmis 26).
- 16 Efter at dette er blevet præciseret, skal det bemærkes, at direktiv 91/629, med senere ændringer, udtrykkeligt forbyder, at enkeltvist opstaldede kalve bindes. I denne forbindelse præciseres det i femte betragtning til beslutning 97/182, at »enkeltvist opstaldede kalve ikke [bør] bindes«, hvilket afspejles i punkt 8 i bilaget i direktiv 91/629 med senere ændringer.
- 17 Som anført i denne doms præmis 7, bestemmes det i dette punkt, at »[k]alve [ikke] må [...] bindes, undtagen flokvis opstaldede kalve, som kan bindes i perioder på højst en time på det tidspunkt, hvor de fodres med mælk eller mælkeerstatning [...]«.
- 18 Som følge heraf kan den fortolkning, hvorefter kalve, der er bundet med et ca. 3 m langt reb, som giver dem en vis bevægelsesfrihed, ikke er bundet, idet denne bevægelsesfrihed opfylder kravene i direktiv 91/629, med senere ændringer, ikke opretholdes.

- 19 Dels følger det af ordlyden af såvel artikel 3, stk. 3, i direktiv 91/629, med senere ændringer, som af punkt 8 i bilaget til direktivet, at muligheden for at binde kalve kun vedrører flokvis opstaldede kalve, og ikke enkeltvist opstaldede kalve, for hvilke forbuddet er totalt. Idet der i den politirapport, der blev optaget i hovedsagen, imidlertid kun blev henvist til enkeltvis opstaldede kalve, skal det heraf udledes, at muligheden for at binde kalve ikke har noget at gøre med nævnte sag.
- 20 Dels bemærkes for fuldstændighedens skyld, at muligheden for at binde kalve har karakter af en ren undtagelse, idet dette vedrører perioder, som ikke må overstige én time, og som anvendes til mælkefodring. Det er således kun i korte perioder, at det undtagelsesvist er tilladt at binde kalve, og det kræves derudover, at dette sker under forhold, hvor deres bevægelsesfrihed sikres, således at de kan lægge sig, hvile, rejse sig og holde sig selv rene uden besvær. Med andre ord er de kendetegn, som tiltalte i hovedsagen har peget på med henblik på at lægge til grund, at disse dyr ikke er bundet, præcis dem, som disse dyr skal være omfattet af, når de undtagelsesvis er bundet, hvilken mulighed kun gælder for flokvis opstaldede kalve, hvilket ikke er tilfældet for de kalve, som tilhører tiltalte i hovedsagen.
- 21 Med hensyn til den omstændighed, at punkt 8 i bilaget til direktiv 91/629, med senere ændringer, i den nederlandske udgave henviser til den metalliske art af bindeslet ved at anvende ordet »kæder« (»kettingen«), skal det for det første bemærkes, at dette ikke ændrer anvendelsesområdet for undtagelsen i denne bestemmelse, som kun finder anvendelse på flokvis opstaldede kalve på det tidspunkt, hvor de mælkefodres, hvilket ikke var tilfældet for de kalve, som tilhørte tiltalte i hovedsagen, der var enkeltvis opstaldede ifølge forelæggelsesafgørelsen.
- 22 Det bemærkes for det andet, at det pågældende udtryk under alle omstændigheder ikke kan undersøges alene i henhold til den nederlandske udgave af det pågældende punkt, idet de fællesskabsretlige bestemmelser skal fortolkes og anvendes ensartet i lyset af de forskellige sproglige udgaver, der er udfærdiget på alle fællesskabsprog (jf. dom af 7.12.1995, sag C-449/93, Rockfon, Sml. I, s. 4291, præmis 28, af 2.4.1998, sag

C-296/95, EMU Tabac m.fl., Sml. I, s. 1605, præmis 36, og af 8.12.2005, sag C-280/04, Jyske Finans, Sml. I, s. 10683, præmis 31).

- 23 Ifølge fast retspraksis kan den formulering, der er anvendt i en sproglig udgave af en fællesskabsretlig bestemmelse, ikke alene tjene som grundlag for bestemmelsens fortolkning eller i denne henseende tillægges større betydning end de øvrige sproglige udgaver. Dette ville nemlig være i strid med kravet om en ensartet anvendelse af fællesskabsretten (jf. dom af 12.11.1998, sag C-149/97, Institute of the Motor Industry, Sml. I, s. 7053, præmis 16).
- 24 I tilfælde af uoverensstemmelse mellem de forskellige sproglige udgaver af en fællesskabsbestemmelse skal den pågældende bestemmelse således fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med den ordning, som den er led i (dom af 9.3.2000, sag C-437/97, EKW og Wein & Co, Sml. I, s. 1157, præmis 42, og af 1.4.2004, sag C-1/02, Borgmann, Sml. I, s. 3219, præmis 25).
- 25 Det må imidlertid konstateres, at de sproglige udgaver — ud over den nederlandske udgave — af punkt 8 i bilaget til direktiv 91/629, med senere ændringer, anvender et overbegreb. Eksempelvis anvendes der i den tyske udgave udtrykket »Anbindevorrichtung« (bindsel), i den engelske udgave ordet »tether« (tøjr), den franske udgave ordet »attache«, hvorimod den italienske udgave anvender udtrykket »attaco«. Denne anvendelse af et overbegreb er så meget desto mere logisk, når der for det første henses til det totale forbud, som er nævnt i denne doms præmis 16, og derefter til dyrenes velbefindende, som kræves i henhold til direktiv 91/629, med senere ændringer, når forbuddet mod at binde kalve på de betingelser, der er nævnt i denne doms præmis 17, undtagelsesvis fraviges. Ordet »kæde« findes derfor at være i strid med det af fællesskabslovgiver tilstræbte formål.

- 26 De forelagte spørgsmål skal derfor besvares med, at en kalv er bundet i den forstand, hvori begrebet er anvendt i direktiv 91/629, med senere ændringer, når den er fastholdt med et bindsel, uanset arten og længden af dette bindsel og grundene til, at dyret er bundet.

Sagens omkostninger

- 27 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Syvende Afdeling) for ret:

En kalv er bundet i den forstand, hvori begrebet er anvendt i Rådets direktiv 91/629/EØF af 19. november 1991 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, som ændret ved Kommissionens beslutning 97/182/EF af 24. februar 1997, når den er fastholdt med et bindsel, uanset arten og længden af dette bindsel og grundene til, at dyret er bundet.

Underskrifter